

De beuken die niet recht wilden groeien

Niels Treffers

Een paar weken geleden liep ik door een bos in Frankrijk, vlak bij Reims. Ik was daar eigenlijk voor iets heel anders, maar als hovenier loop je nu eenmaal niet zomaar door een bos. Je kijkt automatisch omhoog, naar stammen, kronen, onderbegroeiing en de manier waarop bomen met elkaar concurreren. Toch bleef ik hier staan.

Overall om me heen stonden beuken die eruit-zagen alsof ze nooit hadden besloten welke kant ze op wilden. Hun stammen kronkelden alle kanten op. Takken groeiden bijna horizontaal, bogen naar beneden en verdwenen soms zelfs weer de grond in. Het leek haast alsof iemand honderden bomen met opzet in vreemde vormen had gesnoeid.

Maar dat was niet zo.

Dit waren de *Faux de Verzy*, de beroemde kronkelbeuken in het bos bij Verzy. Er staan er honderden bij elkaar. En hoewel ze er totaal anders uitzien, zijn het genetisch gezien gewoon beuken: *Fagus sylvatica*.

De grond weer in

Het bijzondere zit in hun groeiwijze. Door een genetische afwijking groeien stammen en takken grillig en vaak laag over de grond. Sommige takken raken de bodem en kunnen daar wortel schieten. Een boom kan zich daarvoor als het ware rondom zichzelf uitbreiden.

Maar het interessantste vond ik niet eens hun vorm. Het was de vraag waarom juist op deze plek zoveel van deze bijzondere beuken bij elkaar staan.

Onderzoek wijst erop dat de geschiedenis van de plek daarbij een belangrijke rol speelt. De bomen staan in een gebied dat vroeger

verbonden was met de abdij van Saint-Basle. Waarschijnlijk zijn de bijzondere bomen daar generaties lang beschermd en behouden.

Dat is belangrijk, want in een natuurlijk, dicht beukenbos zou een laagblijvende, kronkelende beuk het moeilijk kunnen hebben. Rechte bomen groeien omhoog naar het licht en hebben daarmee een concurrentievoordeel.

Hier gebeurde iets anders. De kronkelbeuken kregen de ruimte om te blijven bestaan.

Plotseling toch een rechte tak

Daardoor is hier nu een bos waarin je bijna kunt zien hoe genetica, natuur en menselijke invloed eeuwenlang samen hun werk hebben gedaan.

Sommige bomen vertonen zelfs een zogenoemde reversie: ergens in die kronkelende kroon verschijnt ineens een normale, rechte tak. Alsof de boom voor een stukje terugkeert naar zijn oorspronkelijke groeivorm.

Dat maakt de bomen misschien nog fascinerender. Ze zijn niet simpelweg 'krom'. Binnen één boom kunnen verschillende groeivormen zichtbaar zijn.

Eerst kijken, dan ingrijpen

Terwijl ik daar tussen de bomen liep, bedacht ik me hoe graag wij als mensen bepalen hoe een boom eruit hoort te zien. Een boom moet wor-

den opgekroond. Een tak moet eruit. De kroon moet in balans. De haag moet strak. De plant moet op zijn plek blijven.

En natuurlijk: in een tuin hebben we een verantwoordelijkheid. We sturen, onderhouden en zorgen ervoor dat planten en bomen passen bij de plek.

Maar misschien mogen we als hoveniers soms iets langer kijken voordat we ingrijpen. Niet iedere afwijking is een probleem. Niet iedere scheve tak vraagt om een zaag. Soms vertelt een afwijkende groeiwijze juist het interessantste verhaal van een plant.

Misschien is dat wel een van de mooie kanten van ons vak: niet alleen bepalen hoe een tuin eruit moet zien, maar ook herkennen wanneer de natuur zelf iets heeft bedacht dat wij nooit zo hadden kunnen tekenen.

Over de auteur

Niels Treffers is onafhankelijk hoveniersadviseur en eigenaar van Fijn Tuinadvies.

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!